

Aalborg, 11. februar 2013

Forskere undrer sig over sen miljøvurdering af radioaktiv affaldsdeponering
Udpegningen af seks danske lokaliteter til deponering af radioaktivt affald burde ikke være sket uden en forudgående miljøvurdering. Sådan lyder kritikken fra forskere ved Det Danske Center for Miljøvurdering ved Aalborg Universitet, som samtidig kommer med en række anbefalinger til den forestående strategiske miljøvurdering

Det radioaktive affald kommer fra den nu nedlagte forsøgsstation Risø. Undersøgelser af mulige deponeringssteder til affaldet har netop ført til, at feltet er snævret ind til seks egnede områder i Danmark. De seks lokaliteter skal nu konsekvensvurderes gennem en strategisk miljøvurdering. Men det undrer forskerne i Det Danske Center for Miljøvurdering, at miljøvurderingen først kommer ind på et tidspunkt, hvor lokaliteterne er udpeget. Den burde i stedet være tænkt ind fra starten:

- Radioaktivt affald skal deponeres på en måde så vi undgår skade for menneskers sundhed og miljøet, og her kan den strategiske miljøvurdering spille en stor rolle. Miljøvurderingen medtager en bredere vifte af hensyn til mennesker og miljø end de parametre, der er med i de undersøgelser, som udpegningen af de seks områder er foretaget på baggrund af. Desuden er muligheden for at bruge miljøvurderingens mere åbne proces og borgerdeltagelse ikke blevet udnyttet, siger miljøvurderingscentrets leder, professor Lone Kørnøv.

Den strategiske miljøvurdering er lovpligtig i Danmark ifølge [Lov om miljøvurdering af planer og programmer](#) og gennemført som følge af EU Direktiv. Formålet er at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og bidrage til, at miljøhensyn integreres under udarbejdelsen og vedtagelsen af planer og programmer for at fremme en bæredygtig udvikling.

Anbefalinger fremover

Sagen om det radioaktive affald er efter centerleder Lone Kørnøvs mening endnu et eksempel på, at miljøvurderingen ikke kommer ind tidligt nok i processen.

- Den annoncerede tidsplan med færdige miljøvurderinger senere i 2013 synes at være forhastet – ikke mindst set i lyset af behovet for inddragelse af interessenter. Erfaringer fra tidligere – også kontroversielle - projekter som f.eks. vindmølletestcentret i Østerild og gaslagret i Lille Torup, viser vigtigheden af at give tid. Også fordi det efterlader en risiko for senere forsinkelser af projektet på grund af debat og indsigelser, siger Lone Kørnøv.

Hun og kollegerne i Det Danske Center for Miljøvurdering er klar med en række konkrete anbefalinger, som myndighederne kan følge i den forestående strategiske miljøvurdering af håndtering af det radioaktive affald. Den første anbefaling handler netop om tidsplanen:

Forhast ikke miljøvurderingen – giv tid til dialog og solide konsekvensvurderinger

Beslutningen om lokalisering af deponi for radioaktivt affald er en ikke-reversibel beslutning, som kræver tid til såvel gode vurderinger af mulige konsekvenser og til at få en dialog mellem eksperter og mellem eksperter og borgere. Dette understøttes af tidligere erfaring – også fra andre lande.

Inkluder alle alternativer ligeværdigt – og vær åben overfor andre aktørers alternativer

Tre typer af alternativer har været diskuteret:

a) De seks nye områder

- b) Fortsat mellemlagring på Risø
- c) Mulig placering i udlandet.

De bør alle indgå i den strategiske miljøvurdering, og placering i udlandet foreslås derfor inkluderet på lige fod med de andre alternativer. Det skal ses i lyset af den forholdsvis lille mængde affald, Danmark genererer. Hertil kommer, at der kan komme alternativer frem under miljøvurderingsprocessen fra andre aktører, som er vigtige at få belyst.

Få borgerne med

Eksperters og borgere ser ikke nødvendigvis ens på f.eks. risiko, og på hvor væsentlige de mulige konsekvenser er. Den enkeltes syn på en risiko har vist sig at kunne variere afhængig af viden, ideologi, oplevelser og udsigt til konkrete fordele eller ulemper. På den baggrund er der behov for en åben og demokratisk tilgang, hvor eksperters viden kombineres med lokale interesser, politikere og borgernes forståelser, værdier og holdninger. Som led i dette bør processen være præget af en høj grad af transparens ved at gøre den nødvendige information tilgængelig og give tid og mulighed for deltagelse.

Sikre brede og dækkende konsekvensvurderinger

Den strategiske miljøvurdering skal sikre bredde i vurderingen, herunder vurdere de potentielle sociale, socioøkonomiske og sundhedsmæssige konsekvenser. Hertil er der brug for at indtænke indirekte konsekvenser af at lokalisere et slutdeponi:

- Hvis det besluttes at lave et slutlager, kunne det være oplagt at tænke i helheder, og overveje om andre affaldstyper eller deponibehov skal tænkes ind. Det vil kunne ændre påvirkningerne fra slutdepotet markant, siger Lone Kørnøv.

Yderligere oplysninger:

- Professor [Lone Kørnøv](#), leder af [Det Danske Center for Miljøvurdering](#), AAU, Institut for Planlægning, mobil 2310 4448.
- Videnskabsjournalist Carsten Nielsen, Aalborg Universitet, mobil 2340 6554.